

SL-103

September-2020

B.Com., Sem.-VI

**CE-303 (A) : Advance Acc. & Auditing
(Management Accounting-II)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

- સૂચના : (1) પ્રશ્ન નંબર એક થી ચાર પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આપો.
(2) પ્રશ્ન નંબર પાંચ ફરજિયાત છે.

Section - I

કોઈપણ બેના જવાબ આપો.

40

1. એક વસ્તુનું પ્રમાણ મિશ્રણ નીચે મુજબ છે :

20

માલસામાન	કિલો	કિલોદીઠ કિંમત
અ	200	20
બ	120	18
ક	80	36

સામાન્ય બગાડ 10% છે. જેની ભંગાર કિંમત ઉપજતી નથી. માર્ચ 2018માં 100 મિશ્રણનું ઉત્પાદન કરવામાં આવ્યું જેમાં ખરેખર ખરીદી અને વપરાશ નીચે મુજબ હતા :

માલસામાન	કિલો	કિલોદીઠ કિંમત
અ	20800	22
બ	12400	17
ક	11800	34

તમારે નીચે મુજબના વિચલનો શોધવાના છે :

- (1) માલસામાન ભાવ વિચલન
- (2) માલસામાન વપરાશ વિચલન
- (3) માલસામાન ખર્ચ વિચલન
- (4) માલસામાન મિશ્રણ વિચલન
- (5) માલસામાન ઉપજ વિચલન

2. સેમ લિ.ની માર્ચ 2018ની પરોક્ષ ખર્ચની માહિતી નીચે મુજબ છે :

વિગત	પ્રમાણ	ખરેખર
સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ	₹ 1,60,000	1,80,000
ચલિત પરોક્ષ ખર્ચ	₹ 2,00,000	2,40,000
ઉત્પાદન એકમોમાં	40,000	44,000
કલાકો	40,000	45,000
કામના દિવસો	25	26

પરોક્ષ ખર્ચના વિચલનો ગણો.

3. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબો આપો :

(1) એક વ્યક્તિ પોતાની ₹ 15,000ની રકમ 4 વર્ષ માટે બે વિકલ્પ હેઠળ રોકવા માંગે છે :

વિકલ્પ - 1 : 12%ના વાર્ષિક દરે ત્રિમાસિક ચક્રવૃદ્ધિ થાય.

વિકલ્પ - 2 : 13%ના વાર્ષિક દરે વર્ષને અંતે ચક્રવૃદ્ધિ થાય.

તો તેના માટે રોકાણનો કયો વિકલ્પ લાભદાયી ગણાય ?

ચક્રવૃદ્ધિ વ્યાજના A-1 કોષ્ટક મુજબ :

3%ના દરે 16 વર્ષના અંતે ₹ 1નું પરિબળ મૂલ્ય 1.605 છે.

13%ના દરે 4 વર્ષના અંતે ₹ 1નું પરિબળ મૂલ્ય 1.630 છે.

(2) નાણાના સમય મૂલ્યનો ખ્યાલ સમજાવો. ચક્રવૃદ્ધિ વ્યાજ અને વટાવની પદ્ધતિ ટૂંકમાં સમજાવો.

4. એક કંપની પરસ્પર નિવારક બે દરખાસ્તો "A" અને "B" ની વિચારણા કરે છે.

દરખાસ્ત "A" માટે ₹ 50,000 ભંગાર કિંમત ધરાવતી શરૂઆતની પડતર ₹ 8,00,000 જરૂરી રહેશે અને તદ્દુપરાંત તેના આયુષ્ય દરમિયાનની સ્ટોર્સ અને લેણાની સપાટીમાં ₹ 4,50,000નો વધારો જરૂરી બનશે. પરિયોજનાને પરિણામે વાર્ષિક વેચાણમાં ₹ 10,00,000નો વધારો થશે અને તેના પાંચ વર્ષના આયુષ્ય દરમિયાન દરેક વર્ષે ₹ 3,50,000નો રોકડ ખર્ચ જરૂરી બનશે તેના પર સીધીલીટીની પદ્ધતિએ ધસારો માંડી વાળવામાં આવશે.

દરખાસ્ત "B" માટે ₹ 1,00,000ની ભંગાર કિંમત ધરાવતી શરૂઆતની મૂડી ₹ 13,50,000 જરૂરી રહેશે અને સીધી લીટીની પદ્ધતિએ ઘસારો માડી વાળવામાં આવશે. તેની જીંદગી દરમિયાન ઘસારો અને કરવેરા બાદ કર્યા પહેલાની તેની અંદાજિત કમાણી નીચે મુજબ છે :

વર્ષ	રકમ (₹)
1	5,50,000
2	6,50,000
3	4,50,000
4	5,50,000
5	7,50,000

કંપનીએ 50%ના દરે આવકવેરો ભરવો પડે છે અને તે 12% મૂડી પડતરે પરિયોજનાનું મૂલ્યાંકન કરે છે.

- (1) યોજના વર્તમાન મૂલ્ય પદ્ધતિ અનુસાર કઈ પરિયોજના સ્વીકારવા યોગ્ય છે ?
- (2) જો નફાકારકતાના સૂચકાંકનો ઉપયોગ કરવામાં આવે તો ઉપરના નિર્ણયોમાં કોઈ તફાવત પડશે ? વાર્ષિક 12%ના વટાવ પરિબલો ₹ 1નું વર્તમાન મૂલ્ય પ્રથમ પાંચ વર્ષ માટે અનુક્રમે 0.893, 0.797, 0.712, 0.636, 0.567 છે.

Section – II

5. નીચે આપેલ પેટા પ્રશ્નોના એક કરતા વધુ જવાબો આપેલ છે. તેમાંથી ફક્ત એક જ જવાબ સાચો છે. સાચો જવાબ નક્કી કરો : (ગમે તે પાંચ)

10

- (1) શૂન્ય યોજનું વર્તમાન મૂલ્ય શું દર્શાવે છે ?
  - (a) આંતરિક વળતર
  - (b) સરેરાશ રોકાણ પર વળતરનો દર
  - (c) મૂળ રોકાણ પર વળતરનો દર
  - (d) ઉપરોક્ત દરેક
- (2) વટાવ અવયવ કઈ પદ્ધતિમાં સૌથી વધુ જરૂરી છે ?
  - (a) યોજનું વર્તમાન મૂલ્ય
  - (b) પરત આપ સમય
  - (c) સરેરાશ વળતર દર
  - (d) શેરદીઠ કમાણી
- (3) નીચેના પૈકી કઈ બાબત એ ટકાવારી સ્વરૂપે રજૂ થતી નથી ?
  - (a) યોજનું વર્તમાન મૂલ્ય
  - (b) પરત આપ વિપરિત મુદત
  - (c) આંતરિક વળતરનો દર
  - (d) હિસાબી વળતરનો દર

- (4) કાર્યક્ષમતા વિચલનને નીચેના નામથી પણ ઓળખવામાં આવે છે :
- (a) દર વિચલન (b) જથ્થા વિચલન
(c) ખર્ચ વિચલન (d) બજેટ વિચલન
- (5) ખરીદ વિભાગનો મેનેજર સામાન્ય રીતે નીચેના વિચલન માટે જવાબદાર ગણાય છે.
- (a) મજૂર કાર્યક્ષમતા વિચલન (b) પ્રત્યક્ષ માલસામાન ભાવ વિચલન
(c) માલસામાન વપરાશ વિચલન (d) મજૂર દર વિચલન
- (6) દાખલ કરેલ એકમદીઠ અંદાજિત પડતર કહેવાય _____
- (a) પ્રમાણ ભાવ (b) પ્રમાણ પડતર
(c) પ્રમાણ જથ્થો (d) સ્વીકારેલ પ્રમાણ પડતર
- (7) એક કંપની પ્રમાણ પડતર પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરે છે. એક માસ દરમિયાન ખરેખર સ્થિર ખર્ચ ₹ 6,60,000 થયો, જે બજેટ મુજબના સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ કરતા 10% વધુ છે. ઉપરની વિગતો પરથી નક્કી કરો કે સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ બજેટ વિચલન કરેલું હશે ?
- (a) ₹ - 60,000 (b) ₹ + 60,000
(c) ₹ - 66,000 (d) ₹ + 66,000
- (8) એક કંપનીના માર્ચ 2018ના ઉત્પાદનની માહિતી નીચે મુજબ છે :
- બજેટ મુજબનો સ્થિર ખર્ચ ₹ 20,000 બજેટ મુજબના ઉત્પાદનના એકમો 10,000 મહિના દરમિયાન ખરેખર ઉત્પાદનના એકમો 10,500 મહિના દરમિયાન ખરેખર સ્થિર ખર્ચ ₹ 20,800 તો સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ જથ્થા વિચલન _____
- (a) ₹ + 1000 (b) ₹ - 1000
(c) ₹ + 800 (d) ₹ - 800
- (9) ઉપરની વિગતો (8) પરથી સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ બજેટ વિચલન નક્કી કરો.
- (a) ₹ - 800 (b) ₹ + 800
(c) ₹ + 1000 (d) ₹ - 1000
- (10) ચક્રવૃદ્ધિ વ્યાજ નીચેના પૈકી એક રકમ પર ગણાય છે :
- (a) મુદ્દલ રકમ + વ્યાજ (b) મુદ્દલ કિંમત
(c) વ્યાજની રકમ (d) હમ્પની રકમ
- (11) મૂડી રોકાણના મૂલ્યાંકન સમયે નાણાંનું સમય મૂલ્ય નીચેના પૈકી એક રકમ પર ધ્યાનમાં લેવામાં આવે છે :
- (a) વટાવેલ રોકડ પ્રવાહ પદ્ધતિ (b) પરત આપ પદ્ધતિ
(c) હિસાબી વળતર દર પદ્ધતિ (d) આમાંથી એકેય નહીં
- (12) ભાવિ મૂલ્ય અને વર્તમાન મૂલ્યની નાણાકીય રકમ નીચેના પર આધારિત છે :
- (a) સમય ગાળો (b) વ્યાજ દર
(c) ઉપરના (a) અને (b) (d) ઉપરમાંથી એકેય નહીં

Seat No. : _____

SL-103

September-2020

B.Com., Sem.-VI

CE-303 (A) : Advance Acc. & Auditing (Management Accounting-II)

Time : 2 Hours]

(Max. Marks : 50

- Instructions :** (1) Attempt any two questions out of question No. 1 to 4.
(2) Question No. 5 is **COMPULSORY** question.

Section – I

Attempt any two :

40
20

1. The Standard mix of a product are as follows.

Materials	Kgs.	Price per Kg.
A	200	20
B	120	18
C	80	36

The normal loss is 10%, there is no scrap value. Actual production was 100 mix in the month of March 2018. The actual consumption of material and cost were as follows.

Materials	Kgs.	Price per kg.
A	20800	22
B	12400	17
C	11800	34

Find out the following variances.

- (1) Material price variance
- (2) Material usage variance
- (3) Material cost variance
- (4) Material mix variance
- (5) Material yield variance

2. The details of overheads of Sam Ltd. for March, 2018 are as follows :

20

Particulars	Standard	Actual
Fixed Overheads	₹ 1,60,000	₹ 1,80,000
Variable Overheads	₹ 2,00,000	₹ 2,40,000
Production (units)	40,000	44,000
Hours	40,000	45,000
Working days	25	26

Calculate overheads variances.

3. Answer the following questions .

(1) A person wants to invest ₹ 15,000 for 4 years under two options;

10

Option – 1 : Quarterly compound interest at 12% annual rate.

Option – 2 : Annually compound interest at 13% p.a.

Which of two options would be more beneficial ?

Under A – 1 table of compound interest.

The factor value of ₹ 1 at the end of 16 years at 3% p.a. is 1.605.

The factor value of ₹ 1 at the end of 4 years at 13% p.a. is 1.630.

(2) Explain "The Time Value of Money". Explain in short the compound interest and the discount method.

10

4. A company is considering two mutually exclusive proposals A and B. Proposal A will require the initial cost ₹ 8,00,000 with salvage value of ₹ 50,000 and will also require an increase in the level of inventories and receivables of ₹ 4,50,000 over its life. The project will generate an additional sales of ₹ 10,00,000 and will require cash expenses of ₹ 3,50,000 in each year of its 5 year life. It will be depreciated as per straight line method.

20

Proposal B will require an initial capital of ₹ 13,50,000 with salvage value of ₹ 1,00,000 and will be depreciated on straight line basis. The expected earnings before depreciation and taxes during its life are ;

Year	₹
1	5,50,000
2	6,50,000
3	4,50,000
4	5,50,000
5	7,50,000

The company has to pay corporate income-tax at the rate of 50% and is evaluating projects with 12% as the cost of capital.

(i) Which of the project is acceptable under the present value method

(ii) Will it make any difference to the above decision if profitability index is employed ?

The present value of ₹ 1 at the discount rate of 12% for the first five years is 0.893, 0.797, 0.712, 0.636 and 0.567.

Section – II

5. In the following sub questions, more than one answer is given of which only one answer is correct. Select the correct answer. (Any five)

10

- (1) A "Zero" NPV indicates
- (a) Internal rate of return
  - (b) Rate of return on average investment
  - (c) Rate of return on original investment
  - (d) All of the above
- (2) In which method discount factor is highly necessary ?
- (a) Net present value
  - (b) Payback period
  - (c) Average rate of return
  - (d) per share earning
- (3) Which of the following is not a percentage ?
- (a) Net present value
  - (b) Payback against period
  - (c) Internal rate of return
  - (d) Accounting rate of return
- (4) The efficiency variance is also known as _____
- (a) Rate variance
  - (b) Quantity variance
  - (c) Cost variance
  - (d) Budget variance
- (5) The purchase department manager is usually held accountable for the;
- (a) Labour efficiency variance
  - (b) Direct material price variance
  - (c) Material usage variance
  - (d) Labour rate variance
- (6) The expected cost per unit of input are called;
- (a) Standard price
  - (b) Standard costs
  - (c) Standard quantity
  - (d) Standard cost allowed

- (7) A company operates a standard costing system. Last month its actual fixed overhead expenditure was ₹ 6,60,000 (10% above budget fixed overhead) what was the fixed overhead expenditure budget variance of last month ?
- (a) ₹ - 60,000 (b) ₹ + 60,000
(c) ₹ - 66,000 (d) ₹ + 66,000
- (8) A company's March 2018 production details are as under :
Fixed overhead cost as per budget ₹ 20,000, production units as per budget 10,000, Actual production units during the month 10,500, Actual fixed overhead cost during the month ₹ 20,800. Hence fixed overhead volume variance _____
- (a) ₹ + 1000 (b) ₹ - 1000
(c) ₹ + 800 (d) ₹ - 800
- (9) On the basis of above information in (8) fixed overhead budget variance _____
- (a) ₹ - 800 (b) ₹ + 800
(c) ₹ + 1000 (d) ₹ - 1000
- (10) Compound interest is calculated on _____
- (a) Principal amount + interest (b) Principal amount
(c) Interest amount (d) Instalment amount
- (11) While evaluating capital investment proposals, the time value of money is considered in case of _____
- (a) Discounted cash flow method (b) Pay-back period
(c) ARR method (d) None of these
- (12) Both the future and present value of a sum of money are based on _____
- (a) Time period (b) Interest rate
(c) Both (a) and (b) (d) None of these